

Riktlinjer för handläggning av bostadsanpassningsbidrag

Dokumentnamn Riktlinjer för handläggning av bostadsanpassning, 2020-11-11	Antagen	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2020/1309	Ersätter 2015-09-18 § 199
		Gäller från och med

Riktlinjer för handläggning av bostadsanpassningsbidrag

Riktlinjerna ska ses som en vägledning för biståndshandläggaren att fatta sitt beslut. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Samtliga insatser behövsprövas var för sig av biståndshandläggaren på uppdrag (delegation) av kommunstyrelsen.

Myndighetsutövning ska ske i enlighet med lagen om bostadsanpassningsbidrag och Boverkets handbok för bostadsanpassningsbidrag ska användas i utredningsarbetet.

Bostadsanpassningsbidrag

Bostadsanpassningsbidrag styrs genom ”lagen om bostadsanpassningsbidrag” (SFS 2018:222), Boverkets föreskrifter till lagen (BFS 2018:12) samt kommunstyrelsens riktlinjer. Boverket har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

Bostadsanpassningsbidraget är ett bidrag som kommunen lämnar till vissa anpassningsåtgärder som behövs för att personer med funktionsnedsättning skall kunna ges möjlighet till ett självständigt liv i en permanentbostad.

Det är bostadens funktion som skall åtgärdas med hjälp av bostadsanpassning.

Bostadsanpassningsinsatser är av avgörande betydelse för att minimera de begränsningar som en funktionsnedsättning kan medföra.

Insatser med bostadsanpassning är avgiftsfria. Bidraget är inte inkomstprövat.

Vad ges bidraget till?

Anpassningen avser åtgärder i fastighet inom kommunen, där den sökande är permanentboende. Vistelsekommun har i vissa fall också skyldighet att ge bostadsanpassningsbidrag. Det kan gälla studerande, barn där föräldrarna har delad vårdnad, och andra liknande situationer.

Bidraget skall användas till sådant som underlättar den funktionsnedsattes dagliga liv i hemmet: förflytta sig i bostaden, sova, vila, sköta hygien, laga mat och äta samt att ta sig in och ut ur bostaden.

Bostadsanpassningsbidrag kan användas för att till exempel ändra och komplettera badrumsutrustning, specialutrusta köket, sätta in bredare dörrar och ta bort trösklar så att en rullstol kan komma fram. Utomhus kan man få bidrag till räcken och ledstänger, ramper, hårdgjord yta för gångvägar m.m.

Funktionshinder

Lagen riktar sig till personer med fysiskt eller psykiskt funktionshinder. Behovet av anpassning skall vara långvarig eller av bestående art. Lagen definierar inte begreppet långvarigt, rättspraxis är dock minst 6 månader. I övrigt kan man få bidrag för alla typer av funktionsnedsättning som kräver en anpassning av bostaden till exempel vid nedsatt rörlighet, nedsatt syn, allergi, epilepsi, utvecklingsstörning mm.

Ett normalt åldrande är i sig inte bidragsgrundande.

Bostaden

Bostaden måste från början uppfylla lägsta godtagbara standard och efter gjord bostadsanpassning skall bostadens funktion ha förbättrats så att den funktionshindrade så självständigt som möjligt klarar sin dagliga livsföring. Åtgärderna får inte vara ett led i en större upprustning av fastigheten eller utgöra normalt bostadsunderhåll/standardhöjning. Normalt underhåll åligger fastighetsägaren.

Där det fordras standardhöjande åtgärder för att åstadkomma lägsta godtagbara standard ska fastighetsägaren stå för den kostnaden. Bostadsanpassningsbidrag täcker endast extrakostnaden för funktionshindret.

Vem kan få?

Bidrag lämnas till enskild person om man äger en bostad eller innehar en hyres- eller bostadsrätt. Vid hyres- eller bostadsrättslägenhet krävs fastighetsägarens medgivande. Det är viktigt att informera hyresgäster och bostadsrättshavare att det krävs ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening för att utföra anpassningar. Att bostadsanpassningsbidrag har beviljats betyder inte att något medgivande inte behövs.

Kommunens grundsyn

Handläggning av bostadsanpassningsbidrag är en del i kommunstyrelsens ansvarsområde och syftar ytterst till att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv.

Handläggningen av bostadsanpassningsärenden ska präglas av:

- Möjligheter för den enskilde att leva som andra
- Respekt för den enskildes självbestämmande och integritet
- Hög grad av rättssäkerhet

Individens ansvar

Intyg

Sökanden ska till sin ansökan bifoga ett intyg där det framgår att åtgärderna är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. En arbetsterapeut, en läkare eller någon annan sakkunnig ska ha skrivit intyget. Vid mer omfattande åtgärder bör sökanden enligt föreskrifterna se till att den sakkunnige kompletterar intyget med ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet blir ett komplement till själva intyget för att inte några åtgärder ska tappas bort.

Den funktionsnedsattes planeringsansvar

Vid byte av bostad har individen ett ansvar för att också undersöka möjligheten att välja en annan, mer grundanpassad bostad. Vikten av att aktualisera ett bostadsbyte hänger också samman med att även efter en anpassning kan en äldre, befintlig bostad, ha en sämre funktion än en ny, modernare, med bättre allmän tillgänglighet. Kontakt med kommunens handläggare bör tas innan ett planerat vid köp eller byte av bostad. Kravet på särskilda skäl vid köp eller byte av bostad är att det av kostnadsskäl är rimligt att en person med funktionsnedsättning vid köp eller byte väljer en bostad som är lämplig med hänsyn till hans eller hennes behov så att anpassningsåtgärder i möjligaste mån kan undvikas eller minimeras.

I de fall där insatser med bostadsanpassning ej bedömes ge bostaden den eftersträlvade funktionen ska ansökan avslås med hänvisning till att funktionen endast kan tillgodoses genom byte till en mer tillgänglig bostad och bostadsmiljö. Etappvis, mindre anpassningar kan dock göras för att ge individen tid för att planera för ett nytt och bättre boende.

Fastighetsägarens ansvar

Fastighetens allmänna tillgänglighet

Fastighetsägaren har ansvar enligt Plan- och bygglagen för att en fastighet är tillgänglig. För fastigheter byggda efter 1990 ställs i lagstiftningen krav på detta. Det bör, om generellt behov föreligger, ankomma på fastighetsägaren att göra anpassningar i gemensamma utrymmen i och utom själva fastigheten för att fastigheten skall vara tillgänglig för dem som bor i fastigheten.

Enligt rättspraxis föreligger ett generellt behov att göra tillgänglighetsåtgärder om flera personer i en fastighet eller en fastighetsuppgång kan anses behöva insatser för att öka tillgängligheten till fastigheten, t.ex. elektriska dörröppnare. Från kommunens sida bör begreppet ”flera personer” regelmässigt tolkas så, att om det i ett flerfamiljshus kan finnas mer än ett hushåll som behöver en tillgänglighetsåtgärd, skall detta förhållande likställas med ett ”generellt” behov.

Ansökan och handläggning

Ärenden rörande bostadsanpassningsbidrag utreds, prövas och beslutas av handläggare på uppdrag/delegation av kommunstyrelsen.

Vid behov av anpassning i befintlig bostad kontaktar den sökande arbetsterapeuten eller annan sakkunnig för intyg. Arbetsterapeuten eller annan sakkunnig förmedlar det intyg som är nödvändigt för att kunna styrka funktionshindret. Det måste alltid finnas en klar koppling mellan åtgärderna och funktionshindret. Om sökanden önskar hjälp med att fylla i sin ansökan så har han eller hon rätt att få det vid behov. Ansökningsblankett finns på kommunens hemsida eller tillhandahålls av arbetsterapeut på kommunens rehab-enhet. Kommunen prövar därefter åtgärderna och intygets styrka utifrån gällande bestämmelser och praxis.

Bidraget lämnas endast till lägsta godtagbara standard och en godtagbar kostnad.

Innan beslut i ett ärende tas ska uppgifter inhämtas från biståndshandläggare kring om insatser i form av plats vid särskilt boende är aktuellt eller ej.

Beslut om bostadsanpassningsbidrag ska förutom ansökan innehålla en redovisning av faktiska kostnader för anpassningen i fråga och uppgifter som visar att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Förhandsbesked

För att det inte ska uppstå missförstånd mellan den enskilde och kommunen ska inga muntliga förhandsbesked lämnas. Det är av vikt att handläggaren är tydlig dels med att kommunen inte kan lämna något bindande förhandsbesked, dels med att kommunen tar ställning till ansökan genom beslut.

Tillfälligt funktionshinder

Behovet av anpassningsåtgärder ska vara långvarigt eller bestående för att bidrag ska erhållas. Bidrag lämnas således inte om behovet är tillfälligt t ex under en konvalescenstid. Det kan ibland bli fråga om svåra avvägningsproblem, men i regel kan intyg från läkare eller annan sakkunnig ge vägledning.

Särskilda skäl

Kravet på särskilda skäl efter en flytt gäller om åtgärderna är kostnadskrävande.

I förarbetena anges att särskilda skäl kan finnas till exempel om det är fråga om en bostad som ligger nära en vårdinrättning som personen med funktionsnedsättning bör ha tillgång till. Det kan också gälla fall där sökanden trots omfattande försök inte lyckats få tag i någon annan lämplig bostad.

Syftet med kravet på särskilda skäl är att personer med funktionsnedsättning ska välja bostad med stor omsorg. Om kommunen inte kan visa att det finns en bostad som är mer lämplig än den bostad som har valts föreligger det i princip särskilda skäl för valet av bostad.

Exempel på åtgärder som inte är kostnadskrävande kan vara att ta bort trösklar och att sätta upp stödhandtag eller blandare till handfat eller vask.

Överklagan

Samtliga beslut som fattas enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag kan överklagas. Den som inte är nöjd med Kommunstyrelsens beslut kan överklaga till Förvaltningsrätten i Dalarna. Överklagande ska vara skriftligt och utöver personuppgifter, innehålla vilket beslut som överklagas och hur man vill att det ska ändras. Överklagandet ska ha inkommit till Kommunstyrelsen, Vansbro kommun, 786 31 Vansbro, inom tre (3) veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet.

Återbetalning

Kommunen får besluta om återbetalning av bidrag helt eller delvis

1. om mottagaren av bidraget genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp
2. om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta

Kommunen får helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten, om det finns särskilda skäl.

Återanvändning av produkter

Viss återställning kan utföras om anpassningen kan återanvändas i ett annat ärende. Eftersom det är den bidragsberättigade som äger åtgärden som bekostats via bidraget kan inte kommunen generellt återanvända anpassningar som gjorts, utan måste skänkas av ägaren till kommunen. Exempel på produkter som kan återanvändas är hissar, ramper, dörröppnare och rullstolsgarage. Vansbro kommun har avtal med Bergslagens tekniska service AB, BTC AB, för underhåll, service och lagerhållning av hissar. Ramper eller andra produkter som lämpar sig för återbruk returneras till kommunens förråd efter kontakt med samhällsbyggnadsenheten.

Anpassning av hygienutrymme

Vid anpassning av hygienutrymme är huvudregeln att duschkabin skall inmonteras. Om fastighetsägare vill göra en annan typ av bostadsanpassning med standardhöjning som följd, t.ex. installera duschplats med kakelbeläggning, erhåller fastighetsägaren kontant ersättning motsvarande kommunens kostnad för arbetet att installera duschkabin samt halva anskaffningskostnaden för duschkabinen inkl. mervärdesskatt.

I fastigheter, där installation av duschkabin ej anses möjlig eller då fastighetsägaren ej tillåter installation av duschkabin, skall kommunen, om bostadsanpassning ändå är motiverad framför bostadsbyte, svara för högst motsvarande kostnad som vid installation av duschkabin.

Lån av spisvakt.

Kommunstyrelsen medger lån av spisvakt och vid behov bidrag för installation av spisvakt. Kommunstyrelsen bidrar på så sätt till att öka säkerheten i de fall där spisvakt anses nödvändigt. Den sökande hänvisas till handläggare för Bostadsanpassning för lån av spisvakt.

Prövning av behov av installation av spisvakt skall ske enligt motsvarande regler och villkor som för bostadsanpassning.

Spisvakt/spistimer är basutrustning i särskilda boendeformer inom äldre- och handikappomsorgen och omfattas ej av bostadsanpassningsbidrag.

Praxis vid anpassning i samband med samtidig renovering av hela bostaden/fastigheten

Bostadsanpassning skall ej ske som ett led i en renovering av bostad. Det får dock bedömas från fall till fall när bostadsanpassning ändå p.g.a. praktiska och ekonomiska skäl kan komma ifråga i samband med renovering av hel bostad/fastighet. Plan- och Bygglagen gäller endast vid nyproduktion, ej vid renovering av fastighet.

Elsanering

Bostadsanpassningsbidrag beviljas ej till elsanering.

Borttagande av trösklar

Borttagande av trösklar begränsas till ett skäligt antal rum, nämligen de rum brukaren vistas i dagligen. Max 5 trösklar.

Installation av hiss

Reglerna i Plan- och Bygglagen, PBL, säger att i flerbostadshus med mer än 2 våningar skall det finnas hiss *vid nybyggnation*. Med detta som utgångspunkt bör bostadsanpassningsbidrag till hiss i första hand avse att förbinda ett entréplan med andra bostadsplanet eller motsvarande. Vid nyproduktion av egna hem ska entréplanet vara tillgängligt och beboeligt för person i rullstol.

Vid prövning av hissbidrag skall helheten med bostadsanpassningsbidrag väga särskilt tungt, dvs den aktuella bostaden skall även på mycket lång sikt tillgodose den funktionshindrades behov.

Upphandling och projektering

Projektering

Projektering av en bostadsanpassning görs på uppdrag av den sökande genom skriftlig fullmakt.

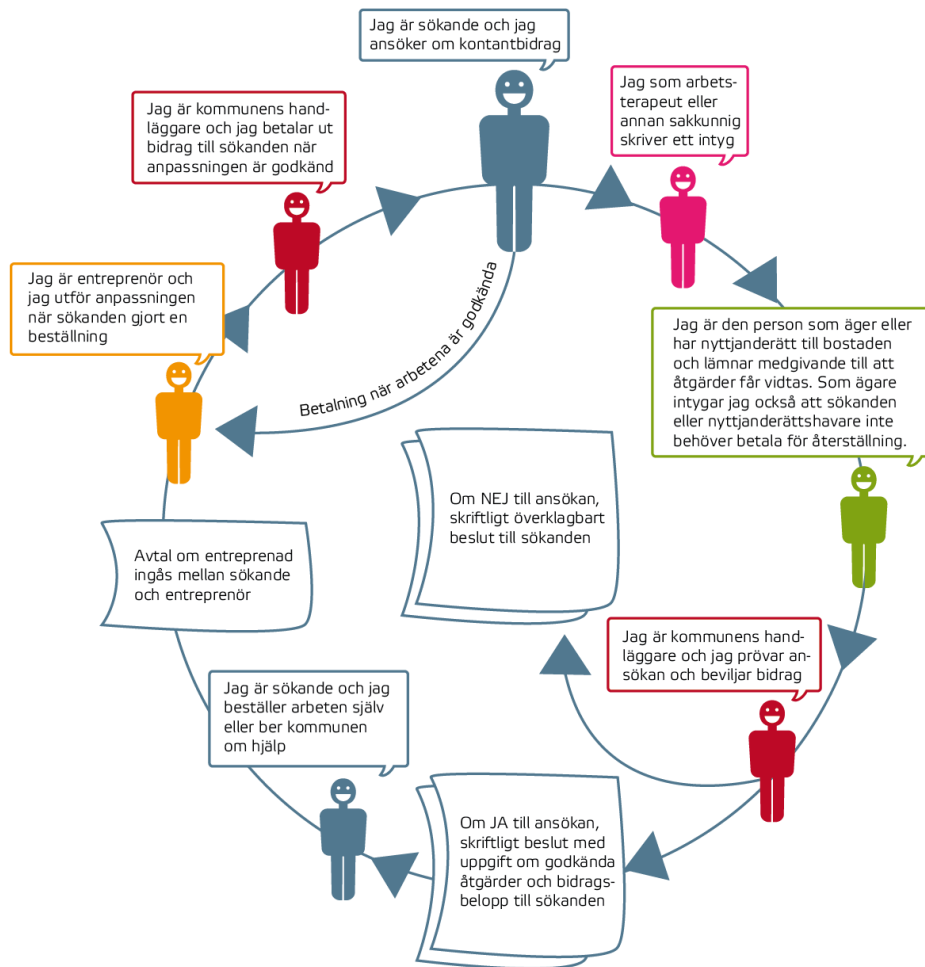
Grunden är att den sökande ska till ansökan bifoga en projektering med ritningar över bostaden före och efter ändringen samt en kostnadsberäkning. Vid omfattande inredningsarbeten ska en plan- och uppställningsritning bifogas.

Upphandling

För en enskild bostadsanpassning görs upphandling på uppdrag av den sökande genom skriftlig fullmakt.

Vid samordnad upphandling av t.ex. ramavtal görs upphandlingen som offentlig upphandling.

Handlägningsprocess och roller

Uppföljning

I samband med årsredovisning ska till kommunstyrelsen redovisas statistik över antal beslut, kostnader för bostadsanpassningsbidrag samt handläggningstiden. Kommunstyrelsen ska löpande under året delges de beslut som fattas på delegation.